

BESTEKÂR HÂFİZ POST'UN BİLİNMEYEN BİR MECMUASI

Ensar KARAGÖZ*

ÖZ

Türk Musikisinin önde gelen bestekârlarından biri olan Hâfız Post hakkında yapılan çalışmalar gayet sınırlıdır. Bu duruma Hâfız Post ile ilgili elde mevcut tarihi vesikaların az oluşunun sebebiyet vermesi bir gerçektir. Hâfız Post'un günümüze ulaşabilmiş bestelerinin haricinde kendisine ait olduğu bilinen üç güfte mecmuası bulunmaktadır. Hakkında yapılan çalışmalar genellikle bu mecmualar referans alınarak vücut bulmuştur. Bu üç mecmua haricinde ilk defa Hâfız Post'a ait olduğu tarafımızca tespit edilen bilinmeyen bir mecmua bu makalede tanıtılacak ve Hâfız Post'un hayatı ile ilgili bilinmeyen bazı bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hâfız Post, Türk Bestekâr, Türk Musikisi, Mecmua, Güfte

AN UNKNOWN MECMUA OF COMPOSER HÂFİZ POST

ABSTRACT

Researches on Hâfız Post one of the foremost composers of Turkish Music is very scarce. This is most caused by the insufficient historical data about Hâfız Post. Other than his compositions there are also three lyric/Gufte mecmua which are also composed by Hâfız Post. Researches on Hâfız Post are mostly based on these mecmuas. A mecmua other than these three mecmuas that has not attracted attention in this regard, which seems to belong to Hâfız Post, will be introduced to this article. Some information about Hâfız Post's life and scientific personality that has not surfaced in the day will also be given in the article.

Keywords: Hâfız Post, Turkish Composer, Turkish Music, Mecmua, Lyric

Giriş

Türk musikisinin önde gelen bestekârlarından biri olan Hâfız Post'un hayatı hakkında elde olan bilgiler çok sınırlı olmakla birlikte, 1620'li yıllarda İstanbul'da doğduğu tahmin edilmektedir. Asıl adı Mehmed olan Hâfız Post, kaynaklarda "İmamzâde Mehmed Çelebi" olarak da anılır. Genç yaşında Kur'ân'ı hıfz eden Hâfız Post, iyi bir eğitim aldı. Devrin meşhur şairlerinden Nâîlî'den (ö. 1666) edebiyat, meşhur hattatlardan Tophaneli Mahmud Efendi'den (ö. 1670) hüsnühat ve musikiyi de Kasım-apaşalı Koca Osman Efendi'den öğrendi.

Kendi döneminde ve daha sonra yazılan çeşitli tezkirelerde¹ sanattaki üstün

* Yazma Eser Uzman Yar., T.C. Kültür Bakanlığı, Türkiye Yazma Eserler Kurumu, karagozensar@gmail.com

¹ Müstakimzâde Süleyman Sadeddin, *Tuhfe-i Hattâtîn*, Haz. Mustafa Koç, Klasik Yay., İstanbul, 2014, s. 670; Şeyhî Mehmed Efendi, *Vekâyiü'l-Fuzâlâ*, Haz. Abdulkadir Özcan, Çağrı Yay., İstanbul, 1989, c. II, s. 109-110; Safâî Mustafa Efendi, *Tezkire-i Safâî*, Haz. Pervin Çapan, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara, 2005, s. 154-155; Mirzâzâde Mehmed Sâlim Efendi, *Tezkire-i Sâlim*, Haz. Adnan İnce, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara 2005, s. 167; İsmail Belîğ, *Nuhbetü'l-Âsâr li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*, Haz. Abdülkerim Abdulkadiroğlu, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara, 1999, s. 66; Cem Behar, *Şeyhülislâm'ın Müziği 18. Yüzyılda Osmanlı/Türk Musikisi ve Şeyhülislâm Es'ad Efendi'nin Atrabü'l-Âsâr'ı*, YKY, İstanbul, 2010, s. 237.

vasfı övülen Hâfız Post, padişahın ve saray çevresinin alâkasına mazhar olmuştur. Beste, semâî, kâr, şarkı, ilâhî, tevşîh gibi birçok türde 1000'den fazla eser bestelediği kaynaklarda zikredilse de bunların çok azı günümüze intikâl edebilmiştir. Şairlik yönü de kuvvetli olan Hâfız Post'un, besteleri gibi şiirlerinin de maalesef bir kaç tanesi bilinmektedir. Hicri 1105 (m. 1693-1694) tarihinde vefat etmiş ve kimi kaynaklara göre talebesi olan İtrî (ö. 1711) tarafından vefatına tarih düşürülmüştür.

Hâfız Post'tan günümüze intikâl eden az sayıda beste ve şiirin haricinde kendi el yazısı ile müretteb güfte mecmuaları da bulunmaktadır. Bu güfte mecmularının bilinen ilki Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1724 (HPM-R) numaralı fasıl mecmuasıdır. 177 varak olan mecmua güzel bir talik hattla yazılmıştır. İçerisinde Rast, Pençgâh, Nişâbûr, Niyrîz, Mâhûr, Rehâvî, Sabâ, Çargâh, Hüseyinî, Muhayyer, Kûçek Sünbüle, Nevâ, Uşşâk, Beyâtî, Arazbâr, Nihâvend, Acem, Acem Aşîrân, Kürdî, Bûselik, Aşîrân, Irâk, Evc, Segâh, Bestenigâr, Uzzâl, Şehnâz, Hicaz ve Hisar makamlarında bestelenmiş güfteler, fasıl sırasına göre tertip edilmiştir. Mecmua üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır.²

Hâfız Post'a ait diğer mecmua ise Halil Ethem Arda'nın koleksiyonundan sonra birçok el değiştirerek en sonunda Murat Bardakçı'ya intikâl etmiş olan, gayet güzel tezhipli 204 varak bir mecmuadır (HPM-MB). 31 adet makamda çeşitli bestelerin yer aldığı mecmua, fasıl düzeninde tertip edilmiştir. Bu mecmuanın içerisinde İtrî'ye ait ilâveler bulunmaktadır. Bu nüshanın tanıtımı mecmuanın sahibi Murat Bardakçı tarafından yapılmıştır.³

Hâfız Post'a ait olan bu iki mecmua dışında bir başka mecmuanın varlığı uzun yıllar bilinmiyordu. İlk defa Harun Korkmaz'ın tespit ettiği Hâfız Post'a ait 3. fasıl mecmuası, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Türkçe Yazmalar 9857 (HPM-Ü) numarada kayıtlıdır. 160 varak olan mecmuada Rast, Nişâbûr, Niyrîz, Nevâ, Mâhûr, Rehâvî, Sabâ, Çargâh, Muhayyer, Uşşâk, Beyâtî, Acem, Acem Aşîrân, Kürdî, Aşîrân, Irak, Bûselik, Segâh, Uzzâl, Şehnâz, Hicâz, Zîrgüle, Hisar, Nihâvend, İsfahan makamlarında bestelenmiş murabba beste, semâî ve şarkı türlerinde eserler bulunmaktadır. Mecmuada bulunan şairlerin vefat tarihi üzerinden yapılan tespitle 1682 ve 1694 arasında tertip edildiği düşünülmektedir.⁴

Bu mecmualar incelendiğinde içerik olarak birbiriyle aynı olmasa da şekil ve tür olarak birbirinin aynısı gibidir. Üç mecmuada Hâfız Post'un elinden çıkmış fasıl mecmuasıdır. İçerisinde çeşitli makamlarda bestelenmiş şiirlerin bulunduğu ve melodileri sahibinin zihninde mahfuz olan eserlerin yeri geldiğinde okunmasında pratiklik sağlamak amacıyla vücuda getirilmiş mecmualardır. Her üçü de uzunlamasına açılan,

² Semahat Bakırcıoğlu, *Hâfız Post'un Bestelemiş Olduğu Şiirler*, İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü, Yayınlanmamış Bitirme Tezi, İstanbul, 1950; Osman Nuri Özpekel, *Hâfız Post Güfte Mecmuası*, İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü, Yayınlanmamış Bitirme Tezi, İstanbul, 1979; Owen Wright, *Words without Songs. A musicological Study of an Early Ottoman Anthology and its Precursors*, School of Oriental and African Studies, University of London, Londra, 1992; Nilgün Doğrusöz, *Hâfız Post Güfte Mecmuası (Türkçe Güfteler)*, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi, İstanbul, 1993.

³ Murat Bardakçı, "Hâfız Post'un Kayıp Bilinen Elyazması Güfte Mecmuası", *Antik Dekor*, S. 120, 2010, s. 90-93.

⁴ Harun Korkmaz, *The Catalog of Music Manuscripts in Istanbul University Library*, The Department of Near Eastern Languages and Civilizations, Harvard University, 2015, s. 145.

kısa kenarından ciltlenmiş, cönk şeklinde mecmualardır. Boyutları hemen hemen ayındır.⁵

Hâfız Post'a ait bu üç benzer mecmuanın dışında daha önce fark edilmeyen bir mecmua tarafımızca tespit edilmiştir. Nuruosmaniye Kütüphanesi 4980 (HPM-N) numarada kayıtlıdır. Bu mecmua daha önce Bünyamin Ayçiçeği tarafından Nuruosmaniye Kütüphanesi'nde bulunan Türkçe şiir mecmuaları üzerine yapılan bir çalışmada tanıtılmış olmasına karşın, Hâfız Post'a ait olduğu tespit edilememiş ve bu konu hakkında herhangi bir bilgi de verilmemiştir.⁶⁶

Mecmuanın Hâfız Post'a Aidiyeti

Nuruosmaniye Kütüphanesi 4980 numaralı mecmua, kütüphane kayıtlarında “-*Mecmua-i Durubi'l-Emsale Mu'ammayat ve Ebyat-i Mütenevvi'a*” şeklinde, h. 1299 tarihli kütüphane defterinde ise “*Mecmûatu'r-Resâ'il*” ve Devr-i Hamîdî Fihristi'nde “*Mecmûatü'l-Eşâri'l-Fârisiyye*” olarak kaydedilmiştir.⁷⁷

Mecmuanın zahriye sayfasının sağ üst köşesinde yer alan “Meddâh-ı gül-i Mehemed/Muhammed Hâfız” ibaresi ve hemen altında bulunan “Hâfız” yazılı mühür ile sol üst köşede üzeri silinmiş ama Hâfız ibaresi okunan temellük kaydı, mecmuanın sahibi/sahipleri hakkında bilgi vermesi açısından dikkati çekmektedir. Daha sonra mecmuanın 14^a varağında “Güfte-i Müneccimbaşı Efendi Beste-i hakîr Hâfız” ibaresi yer almaktadır. Mecmuada yer alan “beste-i hakîr” ibaresi mürettip hakkında bilgi vermesi bakımından önemlidir. Zira bu tip mecmualarda mürettipler, mecmuasına aldığı şiir veya besteyi yazarken eğer kendi eserini yazıyorsa “li-nâmîkihi'l-fakîr/hakîr, nemekahu'l-fakîr/hakîr, nezzâmehu'l-fakîr/hakîr, li-nâzîmihi'l-fakîr/hakîr, har-rahû'l-fakîr/hakîr, li-muharririhî, li-müellifihî” gibi tevazu ifade eden ibareler kullanmışlardır. Bu ibareler bir mecmuanın mürettibini tespit için tek başına yeterli bir delil değildir. Özellikle şiirlerin yer aldığı mecmualara başka şairler tarafından şiirler yazıldığı vakidir. Bu mecmuada da böyle bir örnek vardır.

Mecmuanın, 31^b varağında bulunan “Fakîr Nâbi” başlıklı iki şiir ile 40^b ve 41^a'da yer alan iki adet Arapça dua haricinde, bütünüyle “hakîr” ibarelerini ve temellük kaydını yazan kişinin elinden çıkmış olduğu aşikardır. Böylelikle yazmanın “Hâfız” isimli/unvanlı bir şahsa ait olduğu anlaşılmıştır. Mecmuadaki yazı, HPM-R ve HPM-Ü'deki yazı üslûbu ve tavrı açısından karşılaştırıldığında üçünün de aynı elden çıktığı anlaşılmaktadır.⁸

Bunun haricinde HPM-N'nin 14^a varağında “Güfte-i Müneccimbaşı Efendi/ Beste-i hakîr Hâfız” başlığı ile kayıtlı “*Var mı haberin bâd-ı sabâ tâze gülümden*” sözleriyle başlayan murabba beste, HPM-R'de “Beste-i Hâfız/Usûlê Remel” başlığı ile kayıtlıdır. HPM-Ü'de ise “Beste-i Hâfız Güfte-i Müneccimbaşı” kaydı ile beraber yazılmıştır. Ayrıca HPM-N'nin 29^a varağında “Hüseynî İlâhî Beste-i hakîr” başlıklı “*Vücûdun dürr-i nâyâb-ı safâdır yâ Resûllallâh*” sözleriyle başlayan ilahî, Millet Kü-

⁵ THPM: 205x145 mm; İHPM: 210x127 mm; MHPM: 210x140 mm.

⁶ Bünyamin Ayçiçeği, “Nuruosmaniye Kütüphanesi Türkçe Şiir Mecmû'aları: İnceleme-Dizin”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, Sy. 16, İstanbul, 2016, s. 356.

⁷ Nuruosmaniye Kütüphanesinin *Defter-i Cedîdi*, Nuruosmaniye Ktp., Fihrist 7, vr. 112b; *Nuruosmaniyye Kütübhanesinde Mahfûz Kütüb-i Mevcûdenin Defteridir*, Süleymaniye Ktp., Devrihamidi Fihrist, 31, s. 284.

⁸ Mecmuadaki yazıların karşılaştırılması için bkz. ek-1

tüphanesi Ali Emiri manzum 637 numarada kayıtlı güfte mecmuasında “Na‘t-ı şerîf-i Fasîhî Efendi Beste-i Hâfız Post” olarak mukayyettir.⁹ Bütün bu karîneler ve işaretler Nuruosmaniye 4980 numaralı mecmuanın Hâfız Post’a ait olduğunu ve bizzat kendisi tarafından yazıldığını göstermektedir.

Mecmuanın Şekil Özellikleri

180x126 mm. ebadında kahverengi meşin cilt üzerine serpmeye üstü şal ebru kaplı mahfaza içerisinde 178x123 mm. ölçülerinde kahverengi meşin üzerine etrafı çift sıra yıldız tahrirli, şal üzerine serpmeye ebru kaplı cildin içinde, suyuolu, âharlı kâğıda ta‘lik hatla yazılmış 84 varak bir mecmuadır. Mecmuanın 16 varağında herhangi bir yazı yoktur. Bundan dolayı varak numaraları verildiğinde boş sayfalar atlandığından bu sayfalarda numara da bulunmamaktadır. Genel olarak siyah mürekkep kullanılan mecmuanın bazı yerleri ve kimi başlıkları kırmızı mürekkep iledir. Mahfaza, kenarlarından tamamen kopmuş ve ayrık vaziyettedir. Mecmuanın cildinde ve şirazesinde herhangi bir sorun bulunmamakla birlikte varakların birçok kısmı kopmalar ve yırtılmalarından dolayı tamir görmüştür. Özellikle ilk varaklarda (1^a-5^b) su lekelerinden dolayı tahribat vardır. Yer yer kurt yeniklerinin olduğu mecmuanın sadece bir sayfasının şirazedden koparıldığı görülmektedir.

Mecmuanın zahriyesinde sağ üst köşede yer alan Hâfız Post’un imzasının haricinde silinmiş iki adet temellük kaydı ile 1^b varağında isim kısmı olmayan, yarım bırakılmış bir adet temellük kaydı bulunmaktadır. Mecmuada ayrıca 7 adet mühür¹⁰ bulunmaktadır. Bunlar zahriyede ve 68^b varağında silik halde olduğundan okunamayan farklı ebatta 2 tane mühür, gene zahriyenin alt tarafında Sultan I. Selim’e ait mühür, 6^a ve 48^a varaklarında “*ez-lutfet ey Kâr-sâz kâr-ı Mehemmed be-sâz*”¹¹ yazılı şahıs mührü, 9^a varağında Sultan III. Osman’a ait vakıf mührü ve vakfin teftişine dair Haremeyn Evkafı müfettişi İbrahim Hanîf’e ait farklı bir kâğıda yazılıp yapııştırılmış teftiş yazısı ve mührü bulunmaktadır. Sultan III. Osman’ın vakıf mührü üzerinde üstü kapatılmış halde bulunan mühür Sultan I. Mahmud’a ait olmalıdır. Zira teftiş yazısının olduğu yer incelendiğinde altta sultan I. Mahmud dönemine ait Evkaf teftiş yazısı görülmektedir.

Mecmuanın Tarihlendirilmesi

Mecmuanın 3^a varağında yer alan “Şeyh Saîdâ-yı Nakşbend” isminin yanında yer alan “sellemehullâh” (Allah ona selamet versin) ibaresi mezkûr şahsın henüz hayatta olduğu manasına gelmektedir. Şeyh Saîdâ’nın 1092 /1681 senesinde vefat ettiği bilindiğinden, mecmuaya şiirlerinin bu tarihten önce alındığı anlaşılmaktadır. Bunun

⁹ HPM-R, vr. 46b; HPM-Ü, vr. 42a; *Mecmû‘a*, Millet Ktp., Ali Emiri Mnz., 637, vr. 76b.

¹⁰ Yavuz Sultan Selim’in Cumhuriyet dönemine kadar Topkapı Sarayı hazine mührü olarak kullanılan şahsî mührüdür. Bu mühür mecmuanın neden Nuruosmaniye Kütüphanesi’nde bulunduğu ile ilgili bilgi vermektedir. Mecmua, Hâfız Post’un vefatından sonra saraya intikâl etmiş, daha sonra Nuruosmaniye Kütüphanesi kurulurken buraya konulmuş olmalıdır. Nitekim kütüphane kurulurken saray koleksiyonları ve çeşitli başka koleksiyonlardan kıt‘ap temin edildiği bilinmektedir. Ayrıca bkz. Günay Kut-Nimet Bayraktar, *Yazma Eserlerde Vakıf Mühürleri*, Kültür ve Turizm Bak.Yay., Ankara, 1984, s. 22.

¹¹ 1012 tarihli olan bu mührün mecmuaya Hâfız Post tarafından mı yoksa başka bir el tarafından mı basıldığı anlaşılamamaktadır. Hâfız Post’un tahmin edilen doğum tarihinden dahi bir hayli zaman önceye ait olan bu tarih, esas itibariyle mecmuanın Hâfız Post’a aidiyeti ile ilgili bir sorunmuş gibi gözükebilir. Fakat yukarıda belirttiğimiz karîneler bu durumu nakzetmektedir.

haricinde mecmuanın 26^b varağında yer alan “Kâmetîzâde’nin Kerimesi” [Sıdkı Eme-tullah Hanım (ö. 1115/1703-04)] tarafından Şeyh Himmet Efendi’nin vefatına ebcedle düşürülen “*Bugün Himmet Efendi Adn’i kıldı kendüye Me’vâ*” mısraının verdiği 1095/1683-84 tarihi mecmuada bulunan en geç tarih ibaresidir. Bu durumda mecmuayı Hâfız Post’un ömrünün son zamanlarında tertip ettiği ortaya çıkmaktadır. Mecmuaya sonradan eklemeler yapılmış olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Fakat yukarıdaki ifadeler gibi somut veriler olmadan bunların tespit edilmesi mümkün görünmemektedir.

Mecmuanın Muhtevası

Mecmua içerisinde bulunan mensur yazıların çokluğundan dolayı klasik manada bir eşar mecmuası değildir. Hâfız Post’a ait olan diğer mecmualar gibi sadece güftelerin yer aldığı bir güfte mecmuası olmayışı, mecmuayı Hâfız Post’un diğer mecmualarından ayırmaktadır. Mecmuada birçok şaire ait beyit, kıt’a, gazel, rubâî, mısra ve muamma gibi manzum eserlerle, çeşitli şairlere ait Farsça beyitlerin şerhlerinin olduğu mensur kısımlar bulunmaktadır.

Mecmuanın içindekiler şu şekildedir:¹²

- 1^a: Hâfız Post’a ait mühür ve imza, Cemâli’ye ait olan ve mahlas taşımayan muhtelif beyitler;
- 1^b: Hâletî ve Mâderî’ye ait beyitler ile yine mahlas taşımayan muhtelif beyitler;
- 2^a: Hâşimî, Tâlib, Kelîm, Sultân Baysungur ve Vahşî’ye ait beyitler ile Feyzi-i Hindî’nin *Sevâti’u l-İlhâm* adlı tefsirinin başındaki kıt’a (*Merhûm Feyzî-i Hindî’nin bî-nukud tefsîrinin başında olan kıt’adır*);¹³
- 2^b: Sırrî’ye ait beyit, mahlas taşımayan beyitler ile Bedir ismiyle ilgili muammalar;
- 3^a: Şeyh Sâidâ-yı Nakşbend (*sellemehullâh*) ile Sâ’ib’e ait beyitler ve rubâîler;
- 3^b: Emrî’ye ait kıt’a ile mahlası bulunmayan kıt’a ve Cemâl ismiyle ilgili muammalar;
- 4^a: Hâşimî-i Burusî’ye ait 3 adet metâli, Zâtî’ye ait beyit, Farsça kıt’a ve mahlası bulunmayan beyit;
- 4^b: Bedir’le ilgili 2 adet muamma, Revânî ve Yakîmî’ye (*Âşık tezkiresi ricâlin-dendir*) ait beyit ile mahlas taşımayan beyitler;
- 5^a: Mahlası bulunmayan mısra, Enisî’ye (*merhûm*) ait 2 adet rubâî, Hâşimî’ye

¹² Mecmuada bulunan varak numaraları esas alınmıştır. Listede verilen kayıtlarla ilgili mecmuada yer alan bazı orijinal ibâreler, parantez içerisinde italik yazılmak suretiyle gösterilmiştir.

¹³ Feyzî-i Hindî’nin tefsirinin yazma ve matbu nüshalarında böyle bir şaire tesadüf edilmemiştir.

- (*Seyyid-i sahîhü'n-neseb olduğu müş'irdir.*) ait 4 adet beyit ile 1 adet kıt'a;
- 5^b:** Sabûhî (*Abd-i zarîf demekle ma'rûfdur. Hasan Çelebi Tezkiresi'nde mukayyedir.*) ve Necâtî'ye ait beyitler ile mahlas taşımayan beyitler;
- 6^a:** Şemsi Paşa'ya ait gazel, Şem'î'ye ait rubâî ile mahlas taşımayan beyitler;
- 6^b:** Hâşimî'ye ait 8 adet beyit, muamma ve mahlası olmayan mısra;
- 7^a:** Sırrî (*Nâilî mehûmun ceddidir*), Hâşimî, Ehli'ye ait beyitler ile Sâ'î'ye ait rubâî;
- 7^b:** İmam Süheylî'ye ait Arapça kaside. Kasidenin yanında İmam Nevevî'den kaside ile ilgili mensur nakil;
- 8^a:** Hâfız Post'a (*li-nâmıkîhi'l-hakîr*) ait rubâî;
- 8^b:** Necâtî ve Atâyî'ye ait beyitler ile Emânî'ye ait rubâî ve Subhî Çelebi'ye ait muamma;
- 9^a:** Şeyh Sâ'dî'nin *Bostan* adlı eserinden beyitler, Ubeydî'nin pederi olan Nebî Hâlife'nin vefatına Emrî'nin düşürdüğü tarih, Feyzî'ye ait rubâî ile isimsiz rubâî;
- 9^b:** Mevlânâ'ya ait Farsça lugaz ile vefk ve virdler;
- 10^a:** Su'ûdizâde Kadri Efendi'ye ait rubâî, Şifâyî'ye ait beyit ile mahlas taşımayan rubâî, beyitler ve inşa cümleleri;
- 10^b:** Râ'î'ye ait gazel, Hasibî'ye ait beyit ile Emrî'ye ait muamma ve mahlası olmayan bir muammanın çözümleri;
- 11^a:** Şeyh Sa'dî-i Şirâzi'ye ait beyit, Arapça, Farsça mısra ve beyitler ile fareden korunmakla ilgili vefk, *Lügat-ı Ahterî*'den nakil;
- 11^b:** Cemâlî ve Sâbirî'ye ait beyitler ile mahlası olmayan bir kıt'a;
- 12^a:** Farsça "*Dügâh Na'at-ı Şerîf*" ile Hakânî'ye ait Farsça kıt'a ile Samî Beg'e ait beyit;
- 12^b:** Mahlası okunamayan kıt'a, Cinânî'ye (*meşhûr*) ait gazel, Cemâlî'ye ait 2 adet metali', Türkçe mısra ile Farsça beyit ve şerhi;
- 13^a:** Emrî ve Nâbî'ye ait muammalar, Osmanzade'nin Ebubekir Efendi'nin vefatına düşürdüğü tarih, Emrî'nin muammasının çözümü;
- 13^b:** Rahîmî ve Şehrî'ye ait kıt'a ile Hâfız Post'a (*semâ'î-yi hakîr*) ait semai ve Nizâmî'ye ait Farsça beyit;

- 14^a:** Hâfız Post'a ait beste (*güfte-i Müneccimbaşı Efendi beste-i hakir Hâfız*) ile Hekîm Senâ'î ve Urfi-i Şîrâzî'ye ait Farsça beyit;
- 14^b:** Rodosîzâde Mecdî Efendi'ye ait mektup¹⁴ (*Sadrazam-ı sâbık Köprülüzâde merhûm Fâzıl Ahmed Paşa'nın Kitâbdârları faziletli Rodosîzâde Mecdî Efendi'nin münşe'âtındandır.*) ile Türkçe kıt'a;
- 15^a:** Şifâ ayetleri (*âyâtu 'ş-şifâi seb'atün*) ve bununla ilgili rivayet;
- 15^b:** Nedîm'e (*merhûm*) ait beyit ile Hâfız-ı Şîrâzî'nin “*ez hiyâl-i lutf-i mey meşşâte-i çâlâk-tab*” ile başlayan beytine Neşâtî'nin yaptığı şerh;
- 16^a:** Emrî'ye ait muamma ile Urfi-i Şîrâzî'nin “*Takdîr be-yek nâka nişânîdu mahmil / Selmâ-yı hudûs-ı tu vü Leylâ-yı kîdem-râ*” beytine Neşâtî'nin yaptığı şerh;
- 16^b:** Suyûtî'nin *Câmi'ü's-Sağîr*'inden nakledilen bir hadis, mevzun iki ayet-i kerimeden meydana gelmiş bir beyit ve açıklaması;
- 17^a:** Vecdî-i sâbık'a ait kıt'a ve İlmî'ye ait beyit ile, Urfi-i Şîrâzî'nin “*Andelib-i mü'ennes-i gül-rîz / Ez-behişt-i atâ firistâdi, ân-çi gûyem be-sûz dâmen-i leb / Tâ be-gûyem sezâ firistâdi, Men gül-i taze tuhfе kerdem u tu / Mühmel-i gül mera firistâdi*” beyitlerine Neşâtî'nin yaptığı şerh;
- 17^b:** “Sâbi'u'l-hor” terkibi ile ilgili açıklama ve şevahid beyti;
- 18^a:** Urfi-i Şîrâzî'nin “*Men ki başem akl-ı küll-ra navek-endaz-ı edeb / Murg-ı evsâf-ı tü ez-evc-i beyân endahte*” ve “*Sâye-i men hemçü der-mülk-i hestî ümmetest / Sâye-i tu der-Âdem peygamber-i hemtâ-yı men*” beyitlerine Neşâtî'nin yaptığı şerh ile Azmîzâde Hâletî'nin Farsça beyiti;
- 18^b:** İzzetî'ye ait beyit, Hüsâm ve Habîb adlarıyla ilgili mahlassız iki muamma ve çözümleri, mahlassız rubâî ile Urfi-i Şîrâzî'nin “*Ger sun'-ı İzîdî zi-ezel maslahat ne-daşt / Ta-sâzed imtiyaz-ı tu hâtır-nişan-ı ilm / İlla der-astân-ı harîm-i fetânetet / Zeyl-i mülâzemet ne-zedî ber-miyân-ı ilm*” kıt'asına

¹⁴ Mehmed Mecdî adına kayıtlı bir şerh mecmuasında bu mektup “*Gonce-i gülbin-i vefâ ve cevher-i ma'den-i safâ bâ 'is-i tahrîr-i in makâle ve bâdî-i terkîm-i in ucâle yâr-ı cânî ve birâder-i dü cihânî mahdum-ı erşedime tahrîr olunmuşdur.*” şeklinde kaydedilmiştir. Fakat aynı mecmuada yer alan Urfi'nin müşkil beyitlerine yapılan şerhler incelendiğinde bu şerhlerin Rodosîzâde Mehmed Emin Efendi'ye ait olduğu görülmüştür. Mehmed Emin Efendi'nin Mecdî şeklinde bir ikinci ismi veyahut mahlası kaynaklarda zikredilmediğinden ya Hâfız Post sehven isimleri karıştırmıştır ya da Rodosîzâde Mecdî adında başka bir şahıs daha vardır. Lakin Rodosîzâde Mehmed Emin Efendi'nin kendi el yazısı ile olan bir eserde yer alan ketebe ilk ihtimalin daha doğru bir tespit olacağını göstermiştir. Zira Mehmed Emin Efendi'nin Şehid Ali Paşa Kütüphanesi 717 ve 718 numarada kayıtlı *Tercüme-i Harrâc-ı Ebî Yûsuf* adlı eserinin ferağ kaydında yer alan ismi Mecdî şeklinde okumaya müsaittir. bkz.Mehmet Akif Gözitok, “Türk Edebiyatında Urfi-i Şîrâzî Şerhleri”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 19, İstanbul 2017, s. 77-122; Şeyhî Mehmed Efendi, *Vekâyiü'l-Fuzâlâ*, c. IV, s. 178; Rodosîzâde Mehmed Emin, *Tercüme-i Harrâc-ı Ebî Yûsuf*, Süleymaniye Ktp., Şehid Ali Paşa, nr. 717, 718.

Neşâtî'nin yaptığı şerh;

19^a: Seyf-i Esferengî'nin Farsça beyti ile Şabtalı Yahyâ'nın tarih mısraı ve şerhleri, mahlassız (*kâ'ilihi lâ-edrî*) rubâî ve Mahmud ismi ile ilgili iki adet mahlası bulunmayan muamma;

19^b: boş;

20^a: Nedîm'e (*Çelebi-i Edirnevî*) ait rubâî;

20^b: Mahlassız rubâî, Esvedî ismiyle ilgili Emrî'ye ait muamma, Cevrî'nin (*merhûm*) kıt'ası ve mahlassız kırmızı mürekkeple yazılmış beyit;

21^a: Sa'dî Çelebi ile Es'âdzâde'ye ait kıt'a ve Sâfî'ye (*Cezerî Kâsım Paşa*) ait tuyuğ ile Muhyî'ye ait beyit;

21^b: Nîkî-i Isfahânî'ye ait Farsça beyit;

22^a: Mahlas taşımayan bir beyit;

22^b: Emrî'ye ait Habîb ismiyle ilgili muamma ve çözümü;

23^a: boş;

23^b: Nizâmî-i Gencevî'nin *Sâkinâme*'sinde yer alan “*Zi-bes gerd ber-târik ü terk-i vezin / Zemîn âsmân, âsman şod zemîn*” beyti, Enverî'nin “*Bâdâm-ı du mağzest ki ez-haçer-i elmâs / Nâ-dâde lebeş bûse serâpâ-yı fesân-râ*” ve “*Hasmet ne semînist ki pey-i gom koned ikbâl / Ger Nîl keşed düşmen-i bed-baht-ı verem râ*” beyitlerine Neşâtî'nin yaptığı şerh;

24^a: boş;

24^b: Urî-i Şîrâzî'nin “*Dil-i hasûd-ı tu elmâs eger be-yâd âred / Be-dest-i ahd-i şehîd-i vefâ şevd meks*”, “*Reşk dâred düşmenem ba-düşmenân-ı hod ne kîn / Z'an ki dânem dost dâred her ki bâ-men düşmenest*” ve “*Men hem be-su'âlî leb-i haclet biküşâyim / Ey âb-ı hayât ez-leb-i tu Hızr ni 'am-râ*” beyitlerine Neşâtî'nin yaptığı şerhler;

25^a: Urî-i Şîrâzî'nin *Kasîde-i Keşmiriyye*'sinden “*Hükm-i tuyeş averd be Keşmir ü dîger ne / Ân kes gül-ı in hâk ez-ân hâk der-âyed*” beytine Neşâtî'nin yaptığı şerh;

25^b: Sıdkî Emetullah Hanım'ın (*Kâmetîzâde'nin Kerimesi*) Himmet Efendi'nin vefatına düşürdüğü tarih ve Zeyneb Hatun'un kıt'ası;

26^a: Sıdkî Emetullah Hanım'ın (*Kâmetîzâde'nin Kerimesi*) Himmet Efendi'nin vefatına düşürdüğü tarih;

- 26^b:** Sâ'ib'e ait kıt'a ve mahlassız beyit;
- 27^a:** Bostan Efendi'ye Gelibolu'dan "pişkeş" olarak gelen karpuzlardan dolayı Hüdâyî'nin yazdığı kıt'a ile Bezmî'nin vefatına Sırrî (*Peç seferinde ayağını top götürüp iki günden sonra merhum olmuştur.*), Râgıb Çelebi, Şeyhzâde Efendi tarafından düşürülen tarihler;
- 27^b:** Âdil ismiyle ilgili mahlassız bir muamma ve Neşâtî'nin Urfî-i Şîrâzî'nin "Sad reh be-abes bâz tirâşide kalem-râ" beytinde geçen "abes" kelimesinin şerhinde Şeyhülislam Minkarîzâde ile arasında geçen diyalog (*Merhûm Neşâtî Efendi'nin mecmû'alarından tahrîr olundu.*);
- 28^a:** Mahlası bulunmayan Türkçe ve Farsça 4 adet beyit, Okçuzâde'ye ait bir adet beyit ve beyitte geçen "Mâide" ile ilgili "*Şerh-i Âyât-ı Erba'în* adlı eserden alıntı ve "Hucest" kelimesi ile ilgili Necâtî'den ve *Deşîşe*'den alıntı;
- 28^b:** Güftesi Fethî'ye bestesi Hâfız Post'a (*beste-i hâkîr*) ait Evc makamında ilâhî ile Fazlî'ye ait ilâhî;
- 29^a:** Güftesi Fasîhî'ye bestesi Hâfız Post'a (*beste-i hâkîr*) ait Hüseyinî makamında ilâhî;
- 29^b:** boş;
- 30^a:** Farsça mahlassız beyit;
- 30^b:** Hüdâyî, Bâkî, Zâtî'ye (*Bâkî Efendi merhumda dîvânı var idi. Ez hatt-ı şerîf-i Azmîzâde nüvişte şod.*) ait beyitler ile Sâ'ib-i Tebrîzî'ye (*Ez dîvân-ı sâlis-i Sâ'ib nüvişte şod.*) ait kıt'alar;
- 31^a:** Bâkî'ye ait kırmızı mürekkeple yazılmış beyit ile Sâ'ib-i Tebrîzî ait Farsça gazel ve mahlası bulunmayan Türkçe gazel;
- 31^b:** Nâbî'nin (*fakîr Nâbî*) kendi el yazısı ile iki adet rubâî;
- 32^a:** Atâ'î'ye ait iki adet rubâî;
- 32^b:** boş;
- 33^a:** boş;
- 33^b:** Revânî'ye ait beyit;
- 34^a:** boş;
- 34^b:** Zâtî (*üstadu's-su'arâ*), Ümîdî-i Kadîm, Âhî ve Revânî'ye ait beyitler;

35^a: Fehmî, Rahîmî, Rızâyî ve Emrî'ye ait beyitler;

35^b: boş;

36^a: boş;

36^b: Hüdâyî, Fuzûlî (*ez Leylâ vü Mecnûn*), Hayâlî, Vusûlî Beg ve Necâtî'ye (*Gâlibâ Necâtî'nindir.*) ait beyitler ile mahlas taşımayan bir beyit (*bi hareket-i leb*);

37^a: Hüdâyî, Ahdî ve Ümîdî'ye ait beyitler;

37^b: boş;

38^a: boş;

38^b: Kâmi Çelebi'ye (*Edirnevî*) ait ve mahlassız birer kıt'a;

39^a: Mahlassız Farsça mısra;

39^b: Sâ'ib ve İzârî'ye ait beyitler ile Atâ'î'ye (*Sâbık*) ait rubayı ve Şam'ile ilgili mahlası bulunmayan bir beyit;

40^a: Âlî'ye ait kıt'a;

40^b: Başka biri tarafında *Delâ'ilü'l-Hayrat*'tan yazılmış bir dua;

41^a: Münecimbaşı Ahmed Dede'nin el yazısı ile İbrâhîm-i Kürdî'den alınmış bir salavat ve altında Hâfız Post'un açıklaması;

41^b: Bedir Gazvesi ile ilgili Farsça mahlassız bir kıt'a ve Zülfikar'la ilgili Farsça mahlası bulunmayan bir beyit;

42^a: boş;

42^b: Urfi-i Şirâzî'nin "*Ez bes şeref-i gevher-i tu münşî-i takdîr*" mısraı ile başlayan kıt'asına Ebu Sa'îd ve Nevîzâde Atâ'î'nin yaptığı şerhler;

43^a: Farsça "Segzî" kelimesinin manası;

43^b-50^a: Neşâtî'nin Urfi-i Şirâzî'nin müşkil beyitlerine yaptığı şerh (*Merhûm Edirne Tekyesi şeyhi Neşâtî merhûmun Urfi'nin ebyât-ı müşkilesine itdıkları şerhdîr.*) Şerhin bazı beyitleri eksik ve bazı beyitlerinin de yeri değişiktir.¹⁵

¹⁵ bkz. Neşâtî, *Şerh-i Bazı Kasâidi 'Urfi*, Haz. Turgut Karabey- Mehmet Atalay, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yay., Erzurum, 1999; Neşâtî, *Şerh-i müşkilât-ı ba'z-ı ebyât-ı Urfi*, Haz. Süleyman Çaldak- Kâzım Yoldaş, Kubbealtı Yayıncılık, Malatya, 2000; Ozan Yılmaz, *Urfi'nin Kasidelerine Yapılan Türkçe Şerhler*, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2004.

50^b-61^a: Farsça kelimler, deyimler ve darb-ı mesellerin anlamları ve şevahid beyitlerin yer aldığı risale. Muhtemelen Hâfız Post'un tertip ettiği bir risale olacak ki bazı kelimelerin manası verilirken “hâtır-ı fakîr, hâtır-daşte-i fakîr” gibi ibareler yazılmıştır. Risalede Mîrek, Sürûrî, Mirza Saib gibi sözlük yazarları, Nizamî, Firdevsî, Enverî, Câmî gibi bir çok şair ve çeşitli Farsça kitaplardan istifade edilmiş ve bunlar belirtilmiştir. Kelimeler ve kaynakları kırmızı mürekkep iledir. Kelimelerin manası risalenin başında Farsça sonraları Türkçe olarak verilmiştir.

61^b: boş;

62^a: boş;

62^b: “*Der beyân-ı teşbihât-ı mu ‘ammâ*” başlığıyla kaydedilmiş, muammalarda geçen benzer kelimeler ve çözüm yolları ile ilgili küçük risale;

63^a: “*Rakam-ı eyyâm-ı hafta*” başlığıyla yazılmış Farsça gün isimleri, rumuzları ve bununla alakalı Farsça şiir ile Farsça burç adları, rumuzları ve bununla ilgili Farsça şiir;

63^b: boş;

64^a: Mahlassız Farsça mısra;

64^b: “*Semâ’î aşîrân*” başlığıyla kaydedilmiş güfte. Mahlası yazılmayan şiir Sabrî-i Şâkir’e aittir.¹⁶

65^a: boş;

65^b: İzzetî’ye ait rubâî;

66^a: Sâ’ib’e ait beyit;

66^b: “*Muhayyer Semâ’î*” başlığıyla kaydedilmiş mahlassız güfte ile Farsça mahlassız kıt’a ve rubâî;

67^a: boş;

67^b: Farsça mahlassız beyit;

68^a: boş;

68^b: Mahlassız kıt’a ve mahlassız beyit ile Hâfız Post’a ait imza suretleri ve tarih hesaplamaları.

¹⁶ Müslim Cahid Yılmaz, *Sabrî-i Şâkir Dîvânı*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Kütahya, 2010, s. 172.

Mecmuada yer alan şahısların ve eserlerin alfabetik olarak dizini şu şekildedir:

Abdullah-ı Ensârî (53^b), **Abdurrezzâk** (61^a), **Ahdî** (37^a), **Âhî** (34^b), **Âlf [Gelibolulu]** (40^a), **Âsafî** (53^a, 53^b, 55^a, 56^b, 60^b), **Aşkî** (59^b), **Atâ'î** (8^b, 32^a, 39^b, 42^b), **Attâr** (51^b, 54^b), **Bâkî** (30^b, 31^a), **Bezmî** (27^a), **Bostan Efendi** (27^a), **Câmî** (53^a, 55^a, 56^a, 56^b, 58^a, 58^b, 60^b), **Cemâlî** (1^a, 11^b, 12^b), **Cevrî** (20^b), **Cezerî Kâsım Paşa [Sâfî]** (21^a), **Cinânî** (12^b), **Dakîkî** (61^a), **Ebu Sa'îd** (42^b), **Ebu Şekûr** (51^a), **Ehlî** (7^a), **Ehlî-i Şirâzî** (58^a), **Emânî** (8^b), **Emrî** (3^b, 9^a, 10^b, 13^a, 16^a, 20^b, 22^b, 35^a), **Enîsî** (5^a), **Enverî** (23^b, 51^a, 52^a, 54^b, 61^a), **Es'adzâde** (21^a), **Evhadüddin** (53^b), **Evhadüddin-i Isfahânî** (55^a, 56^b, 57^b, 58^a, 59^b, 60^a), **Ezrak** (51^a), **Fahrî** (50^b), **Fasihî** (29^a), **Fazlî** (28^b), **Fehmî** (35^a), **Fethî** (28^b), **Feyzî-i Hindî** (2^a, 61^a), **Firdevsî** (50^b, 51^a, 51^b, 52^a, 52^b, 55^b, 61^a) **Fuzûlî** (36^b), **Hâfız Post** (8^a, 13^b, 14^a, 28^b, 29^a, 41^a), **Hâfız-ı Şirâzî** (15^b, 53^a, 56^a, 56^b), **Hâkanî** (12^a, 51^b, 52^b), **Hâletî** (1^b, 18^a, 30^b, 57^b), **Hasibî** (10^b), **Hâşimî [Bursevî]** (2^a, 4^a, 5^a, 6^b, 7^a), **Hâtifî** (51^a, 55^b, 58^a, 60^a, 60^b), **Hayâlî** (36^b, 57^a), **Hayretî** (58^a), **Hekîm Senâ'î** (14^a), **Himmat Efendi** (25^b), **Hüdâyî** (27^a, 30^b, 36^b, 37^a), **Hümâyûn** (59^b), **Hüseyn Vâ'iz-i Kâşifî** (59^a), **Hüsrev-i Dihlevî** (51^b, 53^a, 53^b, 54^b), **İbrâhîm-i Kürdî** (41^a), **İmâd-ı Fakîh** (51^a), **İsmetî-i Buhârî** (59^a, 59^b), **İzârî** (39^b), **İzzetî** (18^b, 65^b), **Kadrî**(10^a), **Kâmî[Edirnevî]** (38^b), **Kâsım-ı Envâr** (55^b, 59^a), **Kâtibî** (56^a, 59^a, 60^a, 60^b), **Kelîm** (2^a), **Kemâl-i Ema'î** (55^b), **Kemâl-i Hocendî** (54^b, 57^a, 59^a, 59^b), **Kemâl İsmâil** (58^b), **Kirmânî** (57^a), **Mâderî** (1^b), **Mevlânâ** (9^b, 50^b, 51^b, 53^b, 56^a), **Minkarizâde** (27^b), **Mîrek** (52^b, 53^a, 56^a), **Mirzâ** (51^b, 52^a, 52^b), **Muhteşem-i Kâşî** (58^b, 59^b, 60^a), **Muhyî** (21^a), **Müneccimbaşı Ahmed Efendi** (14^a, 41^a), **Müşfikî** (55^b), **Nâbî** (13^a, 31^b), **Nebî Halife** (9^a), **Necâtî** (5^b, 8^b, 36^b), **Nedîm [Edirnevî]** (15^b, 20^a), **Neşâtî** (15^b, 16^a, 17^a, 18^a, 18^b, 23^b, 24^b, 25^a, 27^b, 28^a, 43^b-50^a), **Nîkî-i Isfahânî** (21^b), **Nizâmî** (13^b, 23^b, 50^b, 51^a, 51^b, 52^a, 52^b, 53^b, 54^b, 55^a, 55^b, 56^b, 57^a, 57^b, 58^b, 59^a, 59^b, 61^a), **Nizâm-ı Esterâbadî** (54^b, 57^a), **Okçuzâde** (28^a), **Osmanzâde** (13^a), **Râ'î** (10^b), **Râgıb** (27^a), **Rahîmî** (13^b, 35^a), **Revânî** (4^b, 33^b, 34^b), **Rizâyî** (35^a), **Riyâzî-i Semerkandî** (60^a), **Rodosîzâde Mecdî Efendi** (14^b), **Rûdegî** (50^b), **Sâ'ib** (3^a, 26^b, 30^b, 31^a, 39^b, 65^b), **Sa'idâ-yı Nakşebend** (3^a), **Sâbirî** (11^b), **Sabûhî** (5^b), **Şabtalı Yahyâ** (19^a), **Sa'dî Çelebi** (21^a), **Sa'dî-i Şirâzî** (9^a, 11^a, 50^b, 51^a, 53^b, 61^a), **Sâmî Beg** (12^a), **Sa'î** (7^a), **Sehânî** (53^b), **Selmân** (52^b, 53^a, 60^a), **Seyf-i Esferengî** (19^a), **Seyfî-i Buhârî** (60^b), **Sıdkî Emetullah Hanım [Kametîzâde Kerimesi]** (25^b), **Sırrî** (2^b, 7^a, 27^a), **Subhî Çelebi** (8^b), **Sultan Baysungur** (2^a), **Sultan Mustafa** (57^a), **Süheylî [İmam]** (7^b), **Sürûrî** (50^b, 56^a, 57^a), **Şehrî** (13^b), **Şem'î** (6^a), **Şemsî Paşa** (6^a), **Şeyhzâde Efendi** (27^a), **Şifâyî** (10^a, 61^a), **Tâlib** (2^a), **Tûsî** (59^b), **Ubeydî** (9^a), **Unsurî** (52^a), **Urfî** (14^a, 16^a, 17^a, 18^a, 18^b, 24^b, 25^a, 27^b, 42^b, 43^b-50^a), **Ümîdî** (34^b, 37^a, 56^a, 56^b, 57^b, 60^a, 60^b), **Vahşî** (2^a, 55^b), **Vecdî** (17^a), **Vusûlî Beg** (36^b), **Yakînî** (4^b), **Zahîr** (52^a, 52^b), **Zâtî** (4^a, 30^b, 34^b), **Zeyneb Hâtun** (25^b), **Zuhûrî** (53^b).

Bostan (9^a), *Câmî 'ü's-Sağîr* (16^b), *Delâ'ilü'l-Hayrat* (40^b), *Deşîşe*(28^a), *Eşrefname* (53^a), *Hamse-i Nizâmî* (55^b, 57^b), *Hasan Çelebi Tezkiresi* (5^b), *Hüsrev ü Şirîn*, (51^a, 58^b), *İkbâl-nâme* (52^b), *Leylâ vü Mecnûn* (36^b), *Lügat-ı Ahterî* (11^a), *Mecmû'a-i Azmîzâde Hâletî* (61^a), *Mantuku't-Tayr* (54^b), *Mesnevî* (50^b, 51^b, 56^a), *Mihr ü Müşterî* (51^b), *Müeyyedü'l-Fudalâ* (51^a, 51^b, 52^a), *Risâle-i Hüseyin Vefâ'î* (51^b), *Sakîname-i Zuhurî* (23^b, 53^b, 56^a, 58^b, 60^b), *Şehnâme* (50^b, 51^a), *Şerefnâme* (53^a), *Şerh-i Âyât-ı Erba'in* (28^a), *Timurnâme-i Hâtifî* (57^b), *Tuhfe* (51^a), *Yûsuf u Züleyhâ [Câmî]* (55^a), *Yûsuf u Züleyhâ [Firdevsî]* (51^a).

Hâfız Post Mecmualarının İzinde

HPM-N ile Hâfız Post'a ait mecmuaların sayısı dörde yükselmiştir. Peki, Hâfız Post bu dört mecmua hâricinde başka bir mecmua tertip etmiş midir? Bu sorunun cevabı, biri Nuruosmaniye Kütüphanesi'nde diğeri İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde yer alan iki mecmuada gizlidir. Merhum M. Kemal Özergin 1970 ve 1978 yılında yayımladığı iki yazısında Hâfız Post ile ilgili önemli bazı vesikalari neşretmiştir. “*Neşâtî Dede'nin Bir Mektubu*” ve “*Hâfız Post Hakkında*” adlı bu makalelerde Özergin, tam künyesi vermeden Nuruosmaniye Kütüphanesi'nde bulunan bir mecmuayı kaynak olarak göstermektedir.¹⁷ Makalelerde mecmua ile ilgili genel evsaf verilmiş olsa da mecmuanın mürettibi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Özergin, bu mecmuada bulunan, Hâfız Post'a Neşâtî'nin gönderdiği bir mektup, Hâfız Post mecmuasından nakledilen bir şiir, Hâfız Post'un el yazısından Azmizâde Haletî'nin bir muamma çözümü, Hâfız Post'un evrad okumaya düşkünlüğü ile ilgili bir hadise ve Hâfız Post ile hocası Kasımpaşalı Koca Osman arasında geçen bir hatırayı yayınlamıştır.

Merhum Özergin'in künyesini vermediği bu mecmua Nuruosmaniye Kütüphanesi 4965 numarada kayıtlıdır. Ali Emîrî Efendi'nin de mehz belirtmeden “*Tezkire-i Şuarâ-yı Âmid*” adlı çalışmasında sıkça bahsettiği ve tezkirenin ana kaynaklarından olan bu mecmua, Hisn-ı Mansûrîzâde Mustafa Mucîb Efendi'ye (ö. 1727) aittir.¹⁸ Mecmuada Hâfız Post'un adının geçtiği 7 yer bulunmaktadır.¹⁹ Merhum Özergin'in yayınladığı yerler haricinde mecmuada Hâfız Post'a ait Muhayyer makamında bir beste²⁰ ve Hâfız Post'un el yazısından nakledilen *Müşkilât-ı Sâ'ib*'den bir parça bulunmaktadır. Mecmuada Hâfız Post ile ilgili kısımlarda yer alan “*ez hatt-ı Hâfız Post nüvişte şod*”, “*min hatt-ı Hâfız Post*”, “*min hatt-ı Hâfız Post Çelebi*” ve “*nukile min hatt-ı Mehmed Çelebi el-merhûm eş-şehîr bi-Hâfız Post*” ibareleri, bu nakillerin Hâfız Post'un el yazısından yapıldığını göstermektedir. Bu durum merhum Özergin'in de işaret ettiği gibi Hâfız Post'a ait başka bir mecmuanın varlığının delilidir. Mecmuada yer alan Hâfız Post'la ilgili nakillerin beste hariç hiçbirisi HPM'lerde yer almamaktadır.

İstanbul Üniversitesinde yer alan bir mecmua da bu durumu desteklemektedir. TY 3912 numara ile kayıtlı Urîî şerhlerini hâvî bir mecmuanın başında Abdunnebî Fahrüzzamân-ı Kazvîni'nin *Meyhâne* adlı tezkiresinden Urîî'nin tercüme-i halinin anlatıldığı yerin altında “*nukile min hatt-ı Hâfız Post*” ibaresi yer almaktadır.²¹ Nakledilen bu pasaj, Hâfız Post mecmualarının hiç birisinde bulunmamaktadır. Böylelikle Hâfız Post'a ait 4 mecmuanın haricinde başka bir mecmuanın en azından varlığı tespit edilmiş olmaktadır.

¹⁷ M. Kemal Özergin, “Neşati Dede'nin Bi Mektubu” *Hisar*, S. 74, Şubat 1970, s. 25-27; M. Kemal Özergin, “Hâfız Post Hakkında”, *Nesil*, S. 11, Ağustos 1978, s. 19-23.

¹⁸ Nuruosmaniye Ktp., 4965 numaralı bu mecmuayı Mucîb Efendi'nin tertip ettiği tarafımızca tespit edilmiş ve mecmua 6 Nisan 2018 tarihinde “*Diyarbakir: Edebiyat, Hisn-i Hat ve Musiki*” adlı panelde tanıtılmış olup yakın zamanda neşr olunacaktır.

¹⁹ Hisn-ı Mansûrîzâde Mucîb Efendi, *Mecmû'a*, Nuruosmaniye Ktp., nr. 4965, vr. 271a, 280b, 296a, 299b, 300b, 304b.

²⁰ *Halvet-gede-i âşık-ı nâlâna gelir mi / Ol gamzesi kâfir aceb imâna gelir mi*. Güfte: Cem'î, Makam: Muhayyer, Usul: Remel. *HPM-Ü*, vr. 21a.

²¹ *Mecmû'a-i Nefise ve Bazı Ebyât u Kasîde*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 3912, vr. 1b-2b.

Burada bir takım sorular akla gelmektedir. Acaba gerek Mucib'in mecmuasında ve gerek Üniversite Kütüphanesinde bulunan mecmuada yer alan nakiller aynı mecmudan mı yapıldı yoksa Hâfız Post'a ait başka mecmualardan söz edebilir miyiz? Bu soruları cevaplamamızın, nakillerin yapıldığı mecmuayı/mecmuaları bulmaktan başka bir yolu yoktur.

HPM-N ile İlgili Bazı Bilgiler ve Sonuç

HPM-N'yi Hâfız Post'un diğer mecmualarından ayırt eden en önemli özelliği sadece güftelerin yer aldığı bir mecmua olmayışıdır. Ayrıca Hâfız Post'un mührü, temellüğü ve imzası ilk defa bu mecmua ile gün yüzüne çıkmıştır. Hâfız Post'un hayatı ile ilgili küçük ama önemli bu ayrıntıların haricinde mecmuada yer alan bazı yerler gerek hayatı gerek musiki tarihimiz için son derece mühim bir yere sahiptir.

İlk etapta mecmua genel olarak ele alındığında musikimizin en büyük bestekârlarından birinin edebiyatla olan ilişkisini göstermektedir. Besteleyeceği eserler için seçmiş olduğu güftelerde edebiyatla olan ilişkisi çok açık olan Hâfız Post'un edebî bilgisine bu mecmua şahitlik etmektedir. Özellikle 50^b-61^a varakları arasında yer alan bazı Farsça kelime, deyim ve mesellerin mânâsının verildiği kısım bir hayli ilginçtir. Zira metinde geçen "hâtur-ı fakîr", "hâtur-daşte-i fakîr" gibi ibarelerden Hâfız Post'un tertip ettiğini düşündüğümüz, ufak hacimli bir sözlük bulunmaktadır. Bu kısım Hâfız Post'un hem Farsça'ya hem de Nâilî (ö. 1666), Neşâtî (ö. 1674) gibi üstatlarının önemli temsilcileri olduğu "sebk-i Hindî" tarzı şiirlere olan vukûfunu göstermektedir. Ayrıca tespitimiz doğru ise Hâfız Post'un besteleri ve şiirlerinin haricinde bir eseri ilk defa bu mecmua ile gün yüzüne çıkmaktadır. Bunun haricinde mecmuada yer alan Hâfız Post'a ait bazı şiirler ve besteler de ilk defa bu mecmuada tespit edilmiştir.

Mecmuada yer alan bir kısım yerler Hâfız Post'un entelektüel çevresi ile ilgili bazı bilgileri edinmemizi sağlamaktadır. Bunlardan ilki mecmuanın 41^a varlığında yer alan Münneccimbaşı Ahmed Dede'nin (ö. 1702) el yazısı ile olan salavattır. Hâfız Post'un Münneccimbaşı Ahmed Dede ile olan yakınlığı Hâfız Post'un bestelediği iki şiiri üzerinden malumumuz idi. Bunlardan ilki bu mecmuada da yer alan "*Var mı haberin bâd-ı sabâ tâze gülümden*" mısraıyla başlayan güfte diğeri ise "*Yine sahn-ı çemen reşk-i cinân olduğu çağlardır*" mısraıyla başlayan güftedir. Fakat bu besteler haricinde ilk defa HPM-N ile Hâfız Post'un Münneccimbaşı Ahmed Dede ile olan yakınlığı delillendirilmiş olmaktadır. Zira Ahmed Dede'nin kendi el yazısı ile mecmuaya kaydettiği salavatın altına Hâfız Post şu ibareleri yazmıştır:

*"Bâlâda tahrîr olan salat-ı şerîfe satr-ı evvelin intihâsındaki 'bidevâmike' lafz-ı şerîfine dek ba'de salavâtî'l-asr dokuz kerre okunup üçüncüde tâ hâtîmeye dek okunmak üzere Cüneyd-i asr Medîne'de mücâvir İbrâhîm-i Kürdî hazretleri Münneccimbaşı Efendi'ye muhabbeten ta 'lîm buyurmuşlar. Anlar dahi bu muhlislerine ta 'lîm buyurdular."*²²

²² NHPM, vr. 41a. Münneccimbaşı Ahmed Dede'nin kendi el yazısı ile olan eserleriyle mecmuada bulunan yazısı karşılaştırmak suretiyle mecmuada yer alan yazının ona aidiyeti tespit edilmiştir. Münneccimbaşı'nın müellif hattı eserlerinden bazıları için bkz. Münneccimbaşı Ahmed Dede, *Mecmû'a*, Millet Ktp., Feyzullah Ef., nr 1860; Münneccimbaşı Ahmed Dede, *Mecmû'a*, Millet Ktp., Feyzullah Ef., nr 2154.

Hâfız Post burada yer alan “muhlisleri” ibaresi ile Münecimbaşı Ahmed Dede ile aralarında bir dostluğun olduğunu açıkça vurgulamaktadır.²³ Ayrıca bu salavat ile birlikte mecmuanın 9^b ve 15^a varağında yer alan çeşitli vird ve dualar Hâfız Post’un mütedeyyin kimliğini göstermesi açısından Mucib Efendi’nin mecmuasında yer alan hatırayı destekler mahiyettedir. Mucib Efendi mecmuasında Hâfız Post’un evrad okumaya düşkünlüğü ile ilgili şöyle bir kayıt vardır:

“Merhûm Hâfız Post ba’zı evrâda meşgûl imiş. Ba’zı yârânı “Bu evrâddan sana ne fâ’ide var, kangı murâdın hâsıl ola?” deyu tevbih etdiklerinde husûs-ı mezbûr için tefeül eyledikde, bu fetvâ gelmişdür: Mes’ele: Zeyd uzun-uzun duâ okumak âdeti olup, Amr: “Ne zahmet çekersin? Du’ân mesmu’ ve makbûl degildir. Şimdiye dek ne fâ’ide gördün?” dese, mezbûr Amr’a ne lâzım olur? el-Cevâb: Hatâdur. Tevbe ve istiğfâr lâzım olur. Kul, hulûs ve ubûdiyetden aslâ zayîl olmamak gerekdir. ‘Hâfız, vazife-i tu duâ kerdenest ü bes der bend-i ân me-bâş ki ne-şenîd yâ şenîd’²⁴. Min fetevâ-yı Ebu’s-Su’üd’²⁵

Mecmuada yer alan bir diğer bir yer ise Hâfız Post ile Nâbî’nin (ö. 1712) arasındaki yakınlığı göstermesi açısından hayli ilginçtir. Mecmuanın 31^b varağında Nâbî’nin kendi el yazısı ile yazılmış iki şiir bulunmaktadır.²⁶ Bunlardan ilki “*Esîr-i hicr bezm-i vuslatın yâd itmesün n’itsün*” mısraı ile başlayan ve diğeri “*Çeşmin gibi mest olmağışün câma mı düşdün*” mısraı ile başlayan kıtadır. Musikişinas olduğu bilinen Nâbî’nin²⁷ her ne kadar kendinden yaşça büyük olsa da Hâfız Post gibi bir musiki üstadıyla dostluk kurmaması düşünülemez. Ayrıca Hâfız Post’un güfte mecmualarından gördüğümüz kadarıyla şiirlerini en çok bestelediği şairler arasında Nâilî’den sonra Nâbî yer almaktadır.

Nâbî’nin HPM-N’de yazdığı bir şiir ise başka bir bilgi vermektedir. Nâbî’nin “*Çeşmin gibi mest olmağışün câma mı düşdün*” mısraıyla başlayan rubâisi Millet Kütüphanesi Manzum 705 numaralı mecmuaya göre İtrî (ö. 1711) tarafından Nühüft makamında bestelenmiştir.²⁸ Tıpkı Hâfız Post’ta olduğu gibi İtrî’nin şiirlerini bestelediği

²³ Münecimbaşı Ahmed Dede’nin hocaları arasında İbrahim-i Kürdî adlı bir şahsın bulunduğu kaynaklarda yer almaktadır. Fakat bu şahsın kim olduğu tam olarak bilinmemektedir. Metinde yer alan “Cüneyd-i asr Medine’de mücâvir” ifadesi akla o tarihlerde Medine’de bulunan devrin büyük âlim ve sufisi Ebû’l-İrfân (Ebû İshâk) Burhânüddin İbrâhîm b. Hasen b. Şihâbiddin el-Kürânî eş-Şehrezûrî’yi getirmektedir. Lakin İbrahim Kurânî’nin vefat tarihi (ö. 1101/1690) ve Münecimbaşı’nın Medine’ye gidiş yılı (1102/1691) görüşmelerini olanaksız kılmaktadır. Bununla birlikte Münecimbaşı’nın Kürânî ile İstanbul’da görüşmüş olması da ihtimâl dâhilindedir. Fakat elimizde Kürânî’nin İstanbul’da bulunup bulunmadığı ile ilgili kesin veriler olmadığından HPM-N’de geçen İbrahim-i Kürdî’nin kim olduğu anlaşılamamaktadır. Bkz. Münecimbaşı Ahmed Dede, *Cami’ü’l-Düvel*, Haz. Ahmet Ağırakça, İnsan Yay., İstanbul, 1995, s. 10; Ömer Yılmaz, *İbrahim Kürânî*, İnsan Yay., İstanbul, 2005, s. 59; M. Basheer Nafi, “Taşawwuf and Reform in Pre-Modern Islamic Culture: In Search of İbrâhîm al-Kürânî”, *Die Welt des Islams*, XXXII/3, 2002, s. 307-355.

²⁴ “Hâfız, senin vazifen dua etmektir. (Duani) işitti yahut işitmedi kaygısında olma.”

²⁵ Hısn-ı Mansûrizâde Mucib Efendi, *Mecmû’â*, Nuruosmaniye Ktp., nr. 4965, vr. 296a.

²⁶ Nâbî’nin el yazısı ile derkenar notlarını havi bir mecmua için bkz. *Mecmû’â*, Süleymaniye Ktp. Esad Efendi, nr. 1760.

²⁷ Cem Behar, *Şeyhülislâm’ın Müziği 18. Yüzyılda Osmanlı/Türk Musikisi ve Şeyhülislâm Es’ad Efendi’nin Atrabü’l-Âsâr’ı*, s. 279.

²⁸ Emine Hilâl Çırak, *18. Yüzyılda Yazıldığı Tahmin Edilen Bir Yazmadaki Güfteler*, Marmara Üni. Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007, s. 50.

şairler arasında Nâbî en başlarda gelmektedir. Birbirlerine nazîreler de yazan bu iki sanatkârın aralarındaki yakınlığın bu şiir örneğinde farklı bir boyunu ortaya çıkarmaktadır. Nâbî divanı neşirlerinde ve Hâfız Post'a ait güfte mecmualarında göremediğimiz bu şiiri İtrî muhtemelen HPM-N'de görmüş ve bestelemiş olduğu düşünülebilir.

Bu makale ile Hâfız Post'un bilinmeyen bir mecmuası tanıtılmaya çalışılmıştır. Mecmuanın muhtevası verilmiş, okuyucunun kolay istifade etmesi için şahıs ve eser indeksi hazırlanmıştır. Ayrıca mecmuada yer alan bazı bilgiler çeşitli mecmua ve eserlerle karşılaştırılarak bilgilerin sıhhatinin tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte çeşitli mecmualarda Hâfız Post mecmualarının izi sürülmüş ve tanıtımını yaptığımız mecmuanın haricinde başka bir mecmuanın da varlığı tespit edilmiştir.

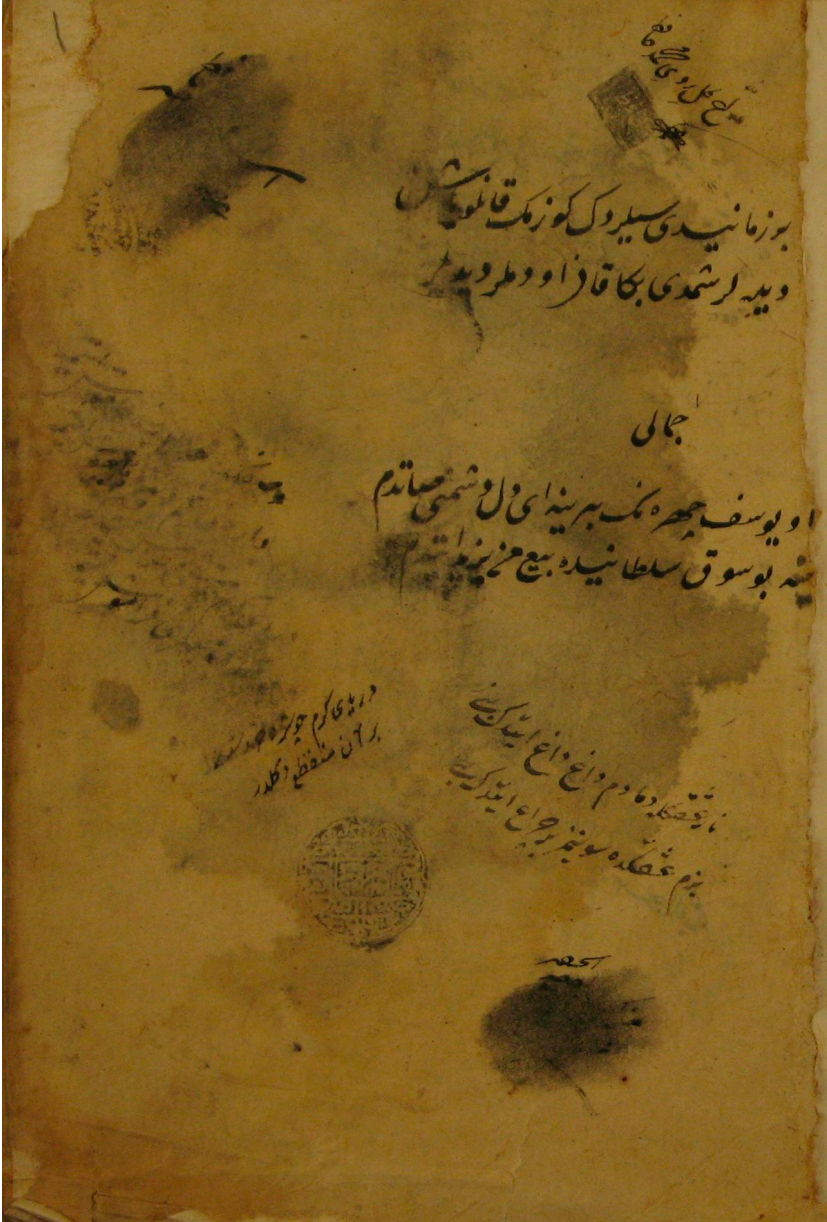
KAYNAKÇA

- AYÇIÇEĞİ, Bünyamin “Nuruosmaniye Kütüphanesi Türkçe Şiir Mecmû’aları: İnceleme-Dizin”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 16, İstanbul, 2016, s. 227-367.
- BAKIRCIOĞLU, Semahat, *Hâfiz Post’un Bestelemiş Olduğu Şiirler*, İstanbul Üniversitesi, Türkiyat Enstitüsü, Yayınlanmamış Bitirme Tezi, İstanbul, 1950.
- BARDAKÇI, Murat, “Hâfiz Post’un Kayıp Bilinen Elyazması Güfte Mecmuası”, *Antik Dekor*, S. 120, 2010.
- BEHAR, Cem, *Şeyhülislâm’ın Müziği 18. Yüzyılda Osmanlı/Türk Musikisi ve Şeyhülislâm Es’ad Efendi’nin Atrabü’l-Âsâr’ı*, YKY, İstanbul, 2010.
- ÇIRAK, Emine Hilâl, *18. Yüzyılda Yazıldığı Tahmin Edilen Bir Yazmadaki Güfteler*, Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- DOĞRUSÖZ, Nilgün, *Hâfiz Post Güfte Mecmuası (Türkçe Güfteler)*, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi, İstanbul, 1993.
- GÖZİTOK, Mehmet Akif, “Türk Edebiyatında Urfi-i Şirâzî Şerhleri”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 19, İstanbul 2017, S. 77-122.
- Hısn-ı Mansûrîzâde Mucîb Efendi, *Mecmû’a*, Nuruosmaniye Ktp., nr. 4965.
- İsmail Belîğ, *Nuhbetü’l-Âsâr li-Zeyli Zübdetü’l-Eş’âr*, Haz. Abdülkerim ABDULKADİROĞLU, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara 1999.
- KORKMAZ, Harun, *The Catalog of Music Manuscripts in Istanbul University Library*, The Department of Near Eastern Languages and Civilizations, Harvard University, 2015.
- KUT, Günay, - BAYRAKTAR, Nimet, *Yazma Eserlerde Vakıf Mühürleri*, Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara, 1984.
- Mecmû’a*, Millet Ktp., Ali Emiri Mnz., 637.
- Mecmû’a*, Süleymaniye Ktp. Esad Efendi, nr. 1760.
- Mecmû’a-i Nefîse ve Bazı Ebyât u Kasîde*, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 3912.
- Mîrzâzâde Mehmed Sâlim Efendi, Tezkire-i Sâlim, Haz. Adnan İNCE, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara 2005.
- Müneccimbaşı Ahmed Dede, *Cami’ü’l-Düvel*, Haz. Ahmet AĞIRAKÇA, İnsan Yay., İstanbul, 1995.
- _____, *Mecmû’a*, Millet Ktp., Feyzullah Ef., nr 1860.
- _____, *Mecmû’a*, Millet Ktp., Feyzullah Ef., nr 2154.
- Müstakimzâde Süleyman Sadeddin, *Tuhfe-i Hattâtîn*, Haz. Mustafa KOÇ, Klasik Yay., İstanbul, 2014.
- NAFİ, M. Basheer, “Taşawwuf and Reform in Pre-Modern Islamic Culture: In Search of İbrâhîm al-Kürânî”, *Die Welt des Islams*, XXXII/3, 2002, s. 307-355.
- Neşâtî, *Şerh-i Bazı Kasâidi ‘Urfî*, Haz. Turgut KARABEY- Mehmet ATALAY, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yay., Erzurum, 1999.
- _____, *Şerh-i müşkilât-ı ba’z-ı ebyât-ı Urfî*, Haz. Süleyman ÇALDAK- Kâzım YOLDAŞ, Kubbealtı Yayıncılık, Malatya, 2000.

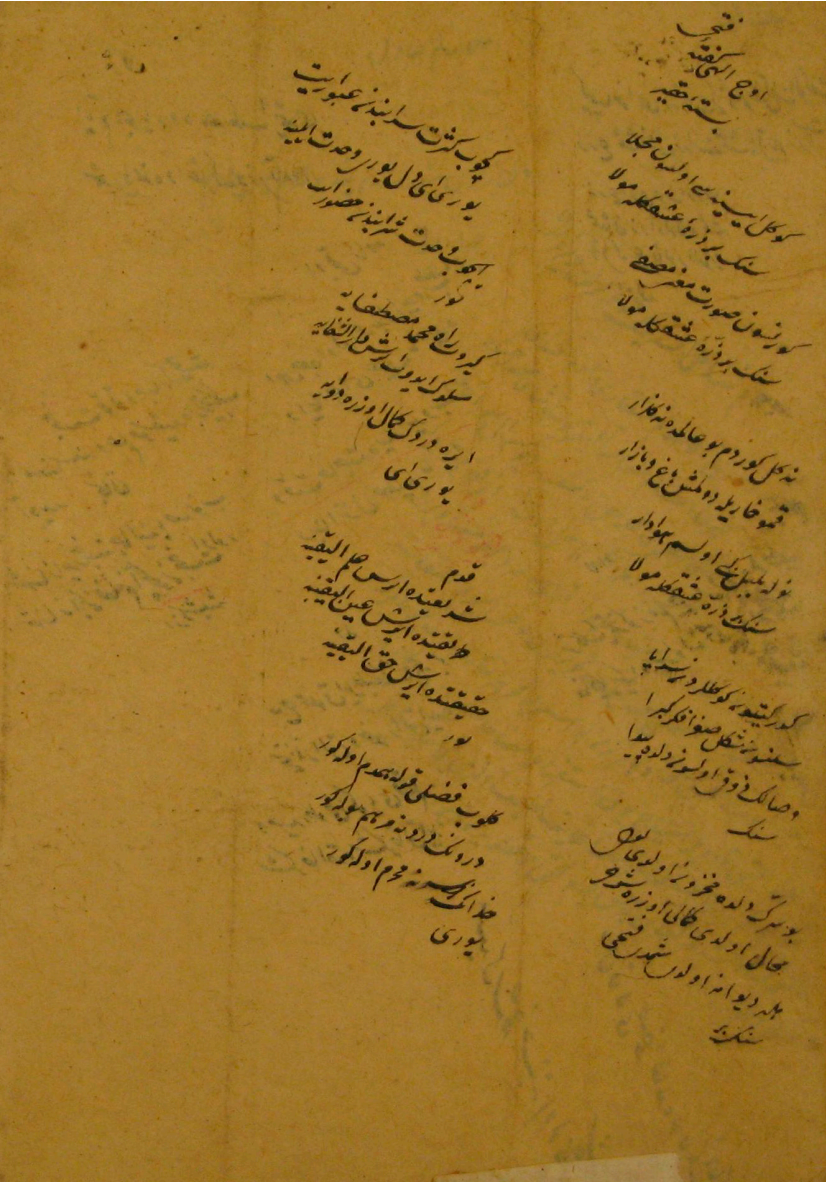
- Nuruosmaniye Kütüphanesinin Defter-i Cedidi*, Nuruosmaniye Ktp., Fihrist 7.
Nuruosmâniyye Kütübhânesinde Mahfûz Kütüb-i Mevcûdenin Defteridir, Süleymaniye Ktp., Devrihamidi Fihrist, 31.
- ÖZERGİN, M. Kemal, “Hâfız Post Hakkında”, *Nesil*, S. 11, Ağustos 1978, s. 19-23.
_____, “Neşati Dede’nin Bi Mektubu” *Hisar*, S. 74, Şubat 1970, s. 25-27.
- ÖZPEKEL, Osman Nuri, *Hâfız Post Güfte Mecmuası*, İstanbul Üniversitesi, Türkiyat Enstitüsü, Yayınlanmamış Bitirme Tezi, İstanbul, 1979.
- Rodosîzâde Mehmed Emin, *Tercüme-i Harrâc-ı Ebî Yûsuf*, Süleymaniye Ktp., Şehid Ali Paşa, nr. 717, 718.
- Safâyî Mustafa Efendi, *Tezkire-i Safâyî*, Haz. Pervin ÇAPAN, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara 2005.
- SÖYLEMEZ, Mehmet, *Türk Musikisinde Hâfız Post*, Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2016.
- Şeyhî Mehmed Efendi, *Vekâyüü'l-Fuzâlâ*, Haz. Abdulkadir ÖZCAN, Çağrı Yay., İstanbul, 1989.
- WRIGHT, Owen, *Words without Songs. A musicological Study of an Early Ottoman Anthology and its Precursors*, School of Oriental and African Studies, University of London, Londra, 1992.
- YILMAZ, Müslim Cahid, *Sabrî-i Şâkir Dîvânı*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Kütahya, 2010.
- YILMAZ, Ozan, *Urfi’nin Kasidelerine Yapılan Türkçe Şerhler*, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2004.
- YILMAZ, Ömer, *İbrahim Kûrânî*, İnsan Yay., İstanbul, 2005.

Beste-i Hâfiz ibaresinin yer aldığı Hâfiz Post Mecmualarındaki Müneccimbaşî Ahmed Dede'ye ait Güfte

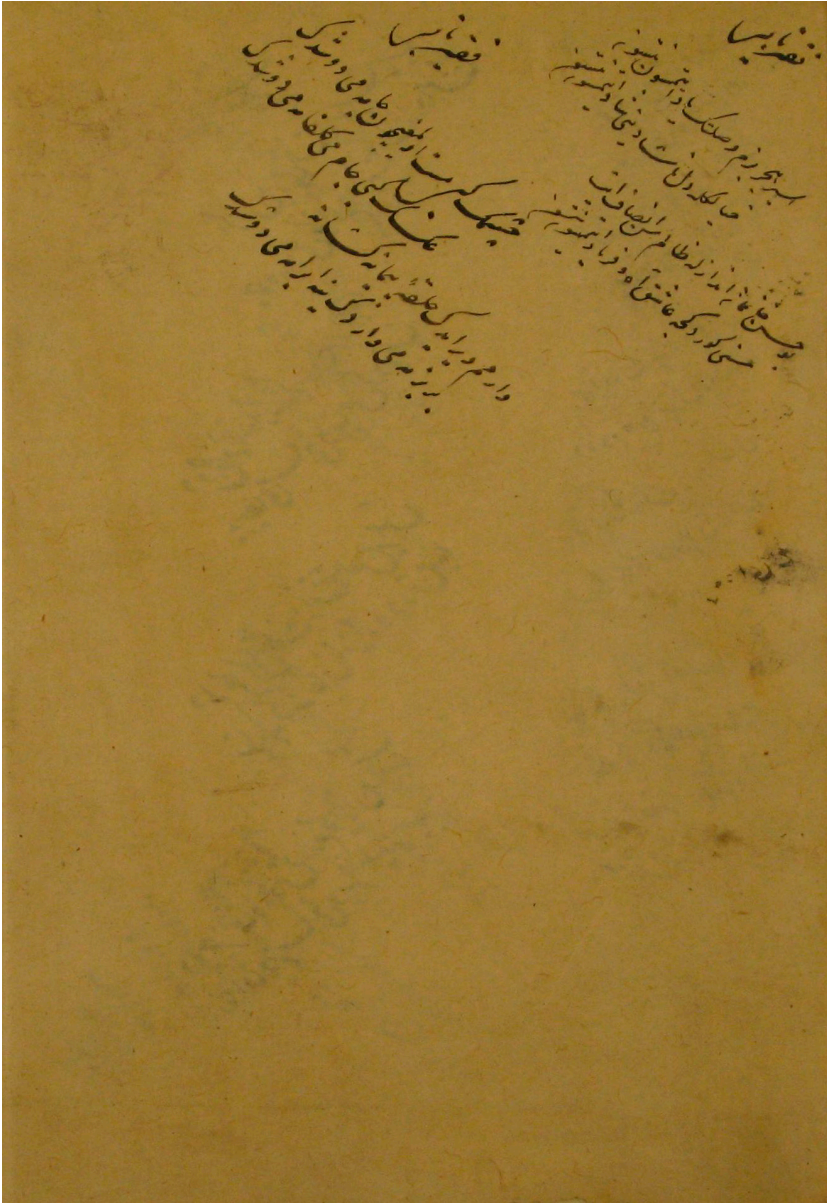
Hâfız Post'un İmza ve Mührünün Bulunduğu Kısım, 1b

Hâfız Post'a ait Evc makamındaki ilâhînin güftesi ve beste-i hakîr ibaresinin yer aldığı kısım, 28^b

۴۹
الیهوم تعالیٰ
حسینی لبته خیر
وجوک درنایار صفا دریا رسول
انجیونام باک مصطفی دریا رسول
چسین بناگت رشک بخش ماه خیر
جاگک یار تو نور خلد دریا رسول
توک بر عین غنا که وفکده نوح باک
کل کل شنه ای کبریا دریا رسول
کلامک حوز جانزد دیده غنا
عبار خاک یک تو تیا دریا رسول
خلوص اوزره فصیحی حاش نور جاگک
ره عشقکده عبدل ریا دریا رسول

Hâfız Post'a ait Hüseyini makamındaki ilâhînin Fasîhî'ye ait güftesi ve beste-i hakîr ibaresinin yer aldığı kısım, 29a

Nâbî'nin kendi el yazısı ile iki şiiri, 31^b

اللهم صل على سيدنا محمد عبدك ورسولك اللهم لا تقربنا اليه ولا تقربنا اليه
 وعلى آل انبياء وآل مرسلين والاهم وصحبههم والتابعين وعلى اهل بيتك اجمعين
 ومن اهل السموات والارضين وعلمنا ما علمتم من رحمتك يا ارحم الراحمين عدد
 خلقك ورضاء نفسك وجزية خلقك
 وعداد كلماتك كلها ذكرتك
 الذكرون وعلمنا عن
 ذكرك العالمين

بلاهه كور اولان صلوة شريفه
 سطر اولك اتقا سنده كي يداك
 لفظ شريفه ك بعد صلوات الطاهر
 كره او ثوب او خوي نه نقله يرك
 او متن اوزده خيه صخره ده جدار
 ابراهيم كورده خيزي نيم باش اوزده
 صحاح تعليم يوشا زاده بو مخلصه
 تعليم سواد

Müneccimbaşı Ahmed Dede'nin elyazısı ve altında Hâfız Post'un açıklaması, 41^a